Maandag 14 september 2026 - 12u30-17u30 - Colloquium

De ontwikkeling van ideeën en gevoelens in oorlogstijd, van 1914 tot vandaag

Een gezamenlijk initiatief van de Koninklijke Militaire School en de Koninklijke Vereniging van de Vrienden van het Koninklijk Museum van het Leger, met de steun van het War Heritage Institute

Locatie: Conferentiecentrum op de campus van de Koninklijke Militaire School

Inschrijving vereist voor 7 september 2026

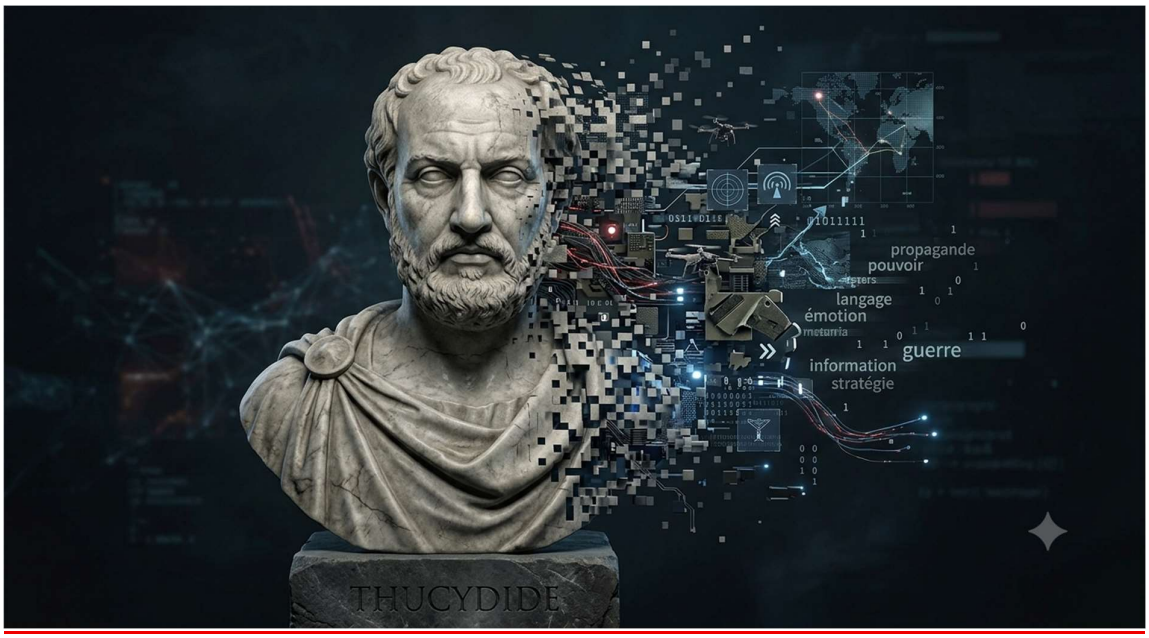

"*In tijden van vrede en welvaart zijn staten en individuen optimistischer, omdat ze niet worden geconfronteerd met meedogenloze noodzaak. Maar de oorlog, die de gemakken van het dagelijks leven wegneemt, leert geweld en brengt de hartstochten van de massa in overeenstemming met de wreedheid van de feiten.(…)*
De gewone betekenis van woorden werd veranderd. Onbezonnen durf ging door voor moedige toewijding aan de eigen partij; terughoudende voorzichtigheid voor verkapte lafheid. Wijsheid voor het masker van lafheid, intelligentie in het algemeen voor totale inertie. Overhaaste impulsen werden beschouwd als een mannelijke deugd en weloverwogen beraadslagingen als een voorwendsel voor ontwijking."

Thucydides, De Peloponnesische Oorlog (431-404 v.Chr.), Boek 3, LXXXII.

"We weten heel goed dat de mens al tienduizend jaar, en misschien wel langer, van oorlogvoering zijn belangrijkste bezigheid heeft gemaakt, erin zijn levendigste bron van emoties en opwinding heeft gevonden en er de rijkste momenten van broederschap en solidariteit heeft beleefd.
Oorlog ligt aan de basis van de geschiedenis, van de literatuur en van de vorming van nationale gemeenschappen, in elke fase van hun opeenvolgende transformaties. De verwijzing ernaar voedt onvermoeibaar alle vormen van gedachtenuitwisseling. Zo geeft het het menselijk gedrag een obsessief karakter waarvan de psychologische effecten overal en te allen tijde waarneembaar zijn."

Georges Beernaerts, Comd KMS (1946-1951).

Er liggen meer dan 2000 jaar tussen deze twee citaten.
Toch komen ze allebei tot dezelfde conclusie : oorlog beïnvloedt ideeën en gevoelens. Door oorlog veranderen mentaliteiten en krijgen woorden een andere betekenis. Hoe? Waarom? Dat is wat we tijdens dit colloquium zullen proberen te onderzoeken.
We hebben ons bewust beperkt tot de 20e eeuw. Dat is al niet slecht …
Na een historisch overzicht van de evolutie van conflicten in de loop van de 20e eeuw (op technisch, tactisch en politiek vlak) willen we het thema van dit colloquium vanuit verschillende invalshoeken benaderen : cultureel, psychologisch, juridisch en sociologisch.

Om hierover te spreken :

Prof. Dr. Tom Simoens, drs. Robin Groeseneken en dra. Nina Nijs - Leerstoel Geschiedenis van de Conflicten aan de Koninklijke Militaire School, voor het historisch overzicht.
De relatie tussen soldaten en hun militaire kader in het Belgische leger van de Eerste Wereldoorlog tot Korea.
De relatie tussen soldaten en hun kader is een complex verhaal. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, is de relatie niet eenzijdig hiërarchisch top-down. Ook de soldaten beschikken over macht en onderhandelen, impliciet of expliciet, over wat zij aanvaardbaar vinden of niet. We gaan dit verder onder de loep nemen aan de hand van drie momentopnames in de Belgische militaire geschiedenis: de Eerste Wereldoorlog, de Schemeroorlog en de oorlog in Korea.

Mevrouw Aude Merlin, hoogleraar politieke wetenschappen aan de ULB, specialist van Rusland en de Kaukasus, en medeoprichtster van het Onderzoekscentrum voor Oorlogservaringen (een multidisciplinair team dat deel uitmaakt van MSH-ULB), zal ons vertellen over de verslaggeving van de oorlog in Tsjetsjenië, en onder andere over de religieuze en culturele aspecten daarvan.

Col. Frederik Derolez, ir, Lecturer Leadership, Department Economy-Management-Leadership (KMS)
Leiderschap onder vuur: van Verdun tot artificiële intelligentie
Wat maakt leiderschap sterk in tijden van crisis, verandering en technologische omwenteling? De visie over leiderschap is tijdens de laatste eeuw geëvolueerd van het geloof in de geboren leider en het efficiëntiedenken van de industriële revolutie tot moderne inzichten over verandering, inspiratie en menselijke betrokkenheid. Bovendien draait leiderschap niet langer alleen om degene die vooroploopt. Ook de rol van de kritische en mondige volger krijgt een centrale plaats. Vandaag de dag is het immers niet alleen de vraag hoe leiders richting geven, maar ook hoe volgers mee verantwoordelijkheid opnemen en samen koers bepalen.

Dhr. Filip Reyniers, directeur van de International Peace Information Service (IPIS)
Andere tijden, andere regels? Hoe een veranderende wereld onze visie op regelgeving beïnvloedt.
In de afgelopen 100 jaar kwamen tal van internationale normen tot stand die gewapend conflict, mensenrechten en handel in wapens en grondstoffen regelen. Meestal gebeurde dit als reactie op grootschalige conflicten of massale mensenrechtenschendingen. Toch zien we tegelijkertijd dat deze regels vaak overboord gaan wanneer conflicten weer dichter komen of uitbreken. Kunnen al deze regels dan enkel succes hebben in 'vredestijd'? We onderzoeken deze opmerkelijke paradox.

Mevrouw Anne Morelli, ereprofessor aan de ULB, specialist in historische kritiek
Zijn de principes van oorlogspropaganda geëvolueerd?
Men zou kunnen denken dat de evolutie van technologie en communicatie de ideeën en gevoelens van mensen in oorlogstijd heeft veranderd. Volgens mij is dat niet het geval. Als propaganda er nog steeds in slaagt de publieke opinie te overtuigen van het nut van oorlogen, dan komt dat omdat zij steunt op uiterst doeltreffende, elementaire psychologische mechanismen.

Inschrijving vereist voor 7 september 2026

U kan **gratis** deelnemen aan het colloquium, maar **u dient wel vooraf in te schrijven** bij het KVVL-secretariaat

- bij voorkeur per e-mail naar **srt.sramakvvl@gmail.com**
- of telefonisch op 02 737 78 90 (dinsdag of donderdag tussen 10.30 en 15.00 uur).

Om veiligheidsredenen op de Campus KMS, gelieve **uw naam, voornaam en rijksregisternummer (op de achterkant van uw identiteitskaart)** of, voor **buitenlanders**, uw **paspoortnummer** te vermelden, zowel van uzelf als, indien van toepassing, de persoon die u vergezelt.
De deelnemerslijst wordt afgesloten op 7 september 2026. Na deze datum is inschrijven niet langer mogelijk.

Registratie op de dag van de conferentie (14 september 2026)

- **Onthaal vanaf 12.00 uur**. Kom naar de Hobbemastraat 8, 1000 Brussel, met uw identiteitskaart (of paspoort).
- **Opgelet**: er is geen parkeergelegenheid in de KMS.